

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 7 “วิถีพุทธ วิถีชุมชน รากฐานชีวิตคนเชิงสังคมล้ำหน้าในสังคมวิถีใหม่”

วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564 ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทบาทของพระสงฆ์ในการช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในจังหวัดระยอง
ROLE OF BUDDHIST ECCLESIASTICAL OFFICIAL MONKS WITH HELPING CIVIL IN THE COVID-19
PANDEMIC IN RAYONG PROVINCE.

สุเทพ เชื้อสมุทร และกฤษณะ เชี่ยวเวช

Sutep Cheusamut and Krisana Chewvej

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ระยอง

Kittitep1918@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทปัจจุบันของพระสงฆ์ในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในจังหวัดระยอง การวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม เพราะเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 275 รูป วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในจังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านบทบาทของพระสงฆ์ในการช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ย 3.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 และด้านการให้ความช่วยเหลือ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 ตามลำดับ

คำสำคัญ: บทบาท, พระสงฆ์, การช่วยเหลือ, ประชาชน, แพร่ระบาด, โรคโควิด 19

ABSTRACT

This research study has the objectives ; 1) To study the current role of Buddhist Ecclesiastical official Monks with helping civil in the COVID-19 Pandemic in Rayong Province. To used mixed methods studies due to Quantitative methods to test a hypothesis by systematically collecting and analyzing data from questionnaire obtained from the sample 275, By finding frequency, percentage, mean and standard deviation.

The finding of this research found that :

To study the current role of Buddhist Ecclesiastical official Monks with helping civil in the COVID - 19 Pandemic in Rayong Province to be overall at a high level due to \bar{X} = 4.01 and S.D. = 0.83 . Considering each aspect, it was found that ; Role of Buddhist Ecclesiastical official Monks have a high quality-level by \bar{X} = 3.88 and S.D. = 0.82. and helping civil Policy have \bar{X} = 4.13 and S.D. = 0.83.

Key words: role, Phrasngkathikarns, helping, people, epidemic, Covid 19

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีการระบาดในวงกว้างในสาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2562 เป็นต้นมา ในช่วงแรกคาดว่า เป็นการติดเชื้อจากสัตว์สู่คน เมื่อมีข่าวการระบาดนี้ ทั่วโลกก็เฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด เพราะมีประสบการณ์มาจากโรคทางเดินหายใจร้ายแรงที่เกิดจากไวรัสโคโรนา ได้แก่ โรคที่ระบาดในช่วงปี

ค.ศ. 2002-2003 ซึ่งมีสาเหตุจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ SARS-CoV ที่เป็นไวรัสโคโรนาข้ามสปีชีส์จากค้างคาวผ่าน civet cat (ชะมด) มาติดเชื้อในคน โดยเริ่มระบาดจากประเทศจีนและกระจายไปทั่วโลก มีผู้ติดเชื้อกว่าแปดพันคน อัตราการตายร้อยละ 10 และเพิ่มเป็นร้อยละ 50 ในผู้สูงอายุ ต่อมาในปี ค.ศ. 2012-2014 ก็มีการระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ชื่อ Middle East respiratory syndrome coronavirus (MERS-CoV) ที่เป็นไวรัสโคโรนาข้ามสปีชีส์จากค้างคาวผ่านอูฐมาติดเชื้อในคน เริ่มจากผู้ป่วยในประเทศซาอุดีอาระเบีย มีผู้ติดเชื้อรวม 1,733 คน อัตราการตายร้อยละ 36 ไวรัสโคโรนา เป็นไวรัสที่มีขนาดใหญ่ที่สุดที่มีสารพันธุกรรมเป็นอาร์เอ็นเอ และมีเปลือกหุ้มด้านนอกที่ประกอบด้วยโปรตีนคลุมด้วยกลุ่มคาร์โบไฮเดรตเป็นปุ่มๆ (spikes) ยื่นออกไปจากอนุภาคไวรัส ทำให้เมื่อดูด้วยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน จะเห็นเป็นเหมือนมงกุฎ (ภาษาละติน corona แปลว่า crown หรือ มงกุฎ) ล้อมรอบ จึงเป็นที่มาของชื่อเชื้อไวรัสในกลุ่มนี้ที่มีสมาชิกหลากหลาย ติดเชื่อก่อโรคได้ทั้งในคน และสัตว์หลายชนิด เช่น สัตว์ปีก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม (ม้า วัว แมว สุนัข ค้างคาว กระจ่าง หู อูฐ และสัตว์ป่าอื่นๆ) และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เช่น งู ดังนั้น ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ที่ก่อโรคในสัตว์ทั้งระบบทางเดินหายใจและทางเดินอาหาร อาจแพร่มาสู่คนและก่อโรคในคนได้ โดยถูกแบ่งเป็น 4 ยีนส์ คือ Alphacoronavirus, Betacoronavirus, Gammacoronavirus และ Deltacoronavirus โดยไวรัสโคโรนาที่ก่อโรคในคนที่ทำให้มีอาการของระบบทางเดินหายใจที่ไม่รุนแรง และมักมีการติดเชื้อแบบไม่มีอาการ จัดอยู่ในยีนส์ Alphacoronavirus ส่วนไวรัสโคโรนาที่ก่อโรครุนแรงในคนและข้ามสปีชีส์มาจากสัตว์ เช่น SARS-CoV และ MERS-CoV จัดอยู่ในยีนส์ Betacoronavirus

ไวรัสโคโรนาเป็นไวรัสที่จัดอยู่ในวงศ์ใหญ่ที่สุดในบรรดาไวรัสที่พบในทั้งสัตว์และคน ไวรัสโคโรนายังเป็นสาเหตุทำให้เกิดความเจ็บป่วยต่าง ๆ ตั้งแต่โรคหวัดธรรมดาจนถึงโรคที่ทำให้เกิดความเจ็บป่วยอย่างรุนแรง เช่น โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS) และ โรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันร้ายแรง (SARS) ระยะฟักตัวหมายถึงระยะเวลาที่มีการติดเชื้อจนถึงระยะที่เริ่มมีการแสดงอาการของโรค ปัจจุบันคาดว่าระยะฟักตัวของโรคใช้เวลาประมาณ 1 ถึง 14 วัน โดยค่าเฉลี่ยจะอยู่ที่ 5 วัน ซึ่งหากมีข้อมูลเพิ่มเติมจะมีการปรับปรุงอีกครั้ง ไม่มีความแน่นอนว่าเชื้อไวรัสที่ทำให้เกิดโรคโควิด 19 อยู่บนพื้นผิวต่างๆ ได้นานแค่ไหนแต่ดูเหมือนว่ามันจะมีพฤติกรรมเหมือนโคโรนาไวรัสตัวอื่นๆ งานศึกษาวิจัย (รวมถึงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโควิด 19) ระบุว่าเชื่อน้ำอาจมีชีวิตอยู่บนพื้นผิวต่างๆ ได้หลายชั่วโมงไปจนถึงหลายวัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสถานะต่างๆ เช่น ลักษณะของพื้นผิว อุณหภูมิและความชื้นของสถานะแวดล้อม หากคิดว่าพื้นผิวอาจปนเปื้อน ทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อเพื่อปกป้องตนเองและผู้อื่น ทำความสะอาดมือด้วยการใช้เจลแอลกอฮอล์หรือล้างมือด้วยน้ำและสบู่ เลี่ยงการสัมผัสตา ปากและจมูก

การเจ็บป่วยจากการติดเชื้อโควิด 19 นั้นค่อนข้างไม่รุนแรงโดยเฉพาะในเด็กและคนหนุ่มสาว อย่างไรก็ตามโควิด 19 นี้สามารถทำให้เจ็บป่วยรุนแรงได้ ประมาณ 1 ใน 5 ของผู้ติดเชื้อต้องได้รับการรักษาในโรงพยาบาล ดังนั้นจึงถือเป็นเรื่องปกติที่เราจะกังวลว่าการระบาดของโควิด 19 นี้จะมีผลกระทบต่อเราและคนที่เรารัก เราสามารถเบี่ยงความกังวลของเราให้กลายเป็นการกระทำเพื่อปกป้องตัวเราเอง คนที่เรารักและชุมชนของเราได้ สิ่งแรกที่สำคัญที่สุดคือการล้างมืออย่างสม่ำเสมอให้สะอาดและการพัฒนาสุขลักษณะที่ดีเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจสิ่งที่สองคือการติดตามข่าวสารข้อมูลและคำแนะนำของหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ รวมถึงข้อจำกัดเรื่องการเดินทาง การเคลื่อนย้ายผู้คนและการรวมตัวของคนจำนวนมาก เป็นต้น

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ในประเทศไทยมีตัวเลขผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับประเทศอื่น เพราะส่วนหนึ่งเป็นการทำงานที่เข้มแข็งของภาคสาธารณสุขและรัฐบาลที่มีความเข้มงวดในมาตรการ lock down แต่การหยุดนิ่งไม่อาจทำได้ยาวนาน จะต้องมีการผ่อนคลายในที่สุด เนื่องจากมีผลกระทบด้านเศรษฐกิจค่อนข้างมาก ท่ามกลางโจทย์ใหญ่ทั้งการรับมือกับเรื่องสุขภาพและการแก้ไขปัญหาปากท้อง ปรากฏว่าชุมชนท้องถิ่นจะมีความหวังอย่างมาก

จังหวัดระยอง อยู่ในเขตการปกครองของคณะสงฆ์ภาค 13 สังกัดมหานิกาย มีวัดอยู่ 214 วัด โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ โดยมีพระเทพสิทธิเวที เป็นเจ้าคณะจังหวัด และในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 พระสังฆาธิการในจังหวัดระยอง ได้มีการเคลื่อนไหวทางด้านการให้ความช่วยเหลือประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น การช่วยเหลือทางด้านปัจจัยพื้นฐาน ทางด้านอาหาร เพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีส่วนช่วยเหลือทางการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างต่อเนื่อง และสิ่งสำคัญในการที่จะช่วยหยุดยั้งโรคไวรัสโคโรนา 19 ได้ ก็คือความสามัคคีให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ในการจัดระเบียบดูแลตนเอง และบุคคลในครอบครัว เพื่อไม่ให้ติดเชื้อจากโรคระบาดดังกล่าว ซึ่งจะทำให้พื้นที่เข้มแข็งและจัดการตัวเองได้มากขึ้นเรื่อยๆ ประสบการณ์ของการสู้ภัยโควิด 19 รอบนี้จะทำให้ชุมชนมีข้อตกลงร่วมในการรับมือกับภัยพิบัติต่างๆ หรือโรคระบาดใหม่ๆ ในอนาคตข้างหน้า เรียกว่า มีทั้งประสบการณ์ ระบบการจัดการ เกิดความไว้วางใจระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนในพื้นที่” พระสงฆ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเป็นทั้งพึ่งทางด้านจิตใจ และอยู่กับชุมชนตลอดมา ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เมื่อชุมชนได้รับความเดือดร้อนและผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 พระสงฆ์จึงเข้ามามีบทบาทในด้านการให้ความช่วยเหลือชุมชน ตามสถานการณ์ที่จะช่วยได้ เช่น การมอบสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่ชุมชน เป็นต้น เพื่อช่วยเหลือในระยะเร่งด่วน แล้วเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาล

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ วิทยาลัยสงฆ์ระยอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงมีความสนใจในเรื่องการป้องกันและการช่วยเหลือชุมชนในจังหวัดระยอง เกี่ยวกับการเฝ้าระวังและการช่วยเหลือชุมชนในจังหวัดระยอง เพื่อที่จะทำให้ชุมชนมีความรู้และป้องกันตนเอง พร้อมทั้งการช่วยเหลือเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ด้านปัจจัยสี่ เช่น อาหาร และสิ่งป้องกันโรค เป็นต้น และเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของสังคมและประเทศชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทปัจจุบันของพระสังฆาธิการในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในจังหวัดระยอง

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสังฆาธิการกับการช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในจังหวัดระยอง

1. รูปแบบการวิจัย งานวิจัยนี้ เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

2. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยได้กำหนดประชากรจากการให้ตอบแบบสอบถาม คือ พระภิกษุที่สังกัดอยู่ในจังหวัดระยอง จำนวน 881 รูปและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พระสังฆาธิการและพระสงฆ์ ที่อยู่จำพรรษาในจังหวัดระยอง จำนวน 275 รูป โดยใช้สูตรของทาร์โยมานาเน่ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทของพระสังฆาธิการกับการช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในจังหวัดระยอง ได้แก่ จากแบบสอบถาม (Questionnaire)

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้ 1) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 275 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และ 2) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติพรรณนา สถิติที่ใช้ คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

บทบาทของพระสงฆ์ในการช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในจังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบทบาทของพระสงฆ์ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 โดยอันดับที่ 1 ได้แก่ ด้านนโยบายของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ย 4.24 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96 รองลงมาได้แก่ ด้านด้านจิตอาสาและพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 3.76 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านนโยบายคณะสงฆ์มีค่าเฉลี่ย 3.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85 ตามลำดับ ด้านการให้ความช่วยเหลือ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากขึ้นไป ซึ่งอันดับที่ 1 ได้แก่ ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ย 4.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 รองลงมา ได้แก่ ด้านสุขภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ย 3.69 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

บทบาทของพระสงฆ์ในการช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในจังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบทบาทของพระสงฆ์ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 โดยอันดับที่ 1 ได้แก่ ด้านนโยบายของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ย 4.24 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96 รองลงมาได้แก่ ด้านด้านจิตอาสาและพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 3.76 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านนโยบายคณะสงฆ์มีค่าเฉลี่ย 3.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85 ตามลำดับ ด้านการให้ความช่วยเหลือ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากขึ้นไป ซึ่งอันดับที่ 1 ได้แก่ ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ย 4.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 รองลงมา ได้แก่ ด้านสุขภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ย 3.69 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 ตามลำดับ

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทั้งด้านบทบาทและการให้ความช่วยเหลือของพระสงฆ์ใน จังหวัดระยอง ทำให้ทราบว่าพระสงฆ์มีการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอย่างเต็มความสามารถ แต่ด้านคณะสงฆ์ถึงแม้ว่าจะอยู่ในระดับมากที่สุดก็ตาม แต่อยู่อันดับสุดท้าย เหตุผลเพราะว่า พระสงฆ์มีการมีได้ดำเนินการทุกรูป เพราะบางรูปบางวัดก็ไม่เอื้อในการช่วยเหลือประชาชน เพราะวัดก็ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิดเช่นกัน ดังนั้นงานวิจัยในครั้งนี้จึงไม่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของธานี ชัยวัฒน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง Behavioral Insights ของครัวเรือนไทยภายใต้สถานการณ์โควิด 19 พบว่า คนไทยตื่นตัวเฝ้าระวัง ระวังข่าวสาร และเข้าใจมาตรการต่าง ๆ ของรัฐชัดเจน ส่วนใหญ่พร้อมที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำของฝ่ายสาธารณสุข แต่มีข้อจำกัดหลายข้อซึ่งเป็นผลจากพฤติกรรมครัวเรือนประจำวัน หรือเป็นพฤติกรรมทางสังคมทำให้มาตรการเหล่านั้นได้ผลน้อย หากรัฐต้องการความร่วมมือมากขึ้น ก็ต้องปรับช่องทางการใช้สื่อ ปรับเนื้อหาการสื่อสารให้เหมาะสม ตรงกับพฤติกรรมประจำวัน ให้มากขึ้น ความร่วมมือป้องกันการแพร่ระบาดก็จะมากขึ้นตามไปด้วยจากการติดตามและเฝ้าระวังเรื่องการรับรู้และผลการปฏิบัติตามมาตรการของรัฐในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 แต่จากงานวิจัยพบว่าคนไทยทั่วประเทศติดตาม รับรู้

ข้อมูลข่าวสารและมาตรการป้องกันฯ จากฝ่ายสาธารณสุขอย่างใกล้ชิด มีทัศนคติต่อข้อมูลเหล่านั้นดี และยินดีปฏิบัติตามคำแนะนำของรัฐ เช่นการไม่มีกิจกรรมร่วมกันหรือไม่สังสรรค์ร่วมกัน (สูงถึง 90%) การไม่สัมผัสมือ (92%) การล้างมือก่อนกินข้าวทุกครั้ง (80%) การอยู่บ้าน (90%) นั้นหมายถึงคนไทยส่วนใหญ่ตอบสนองต่อมาตรการของรัฐดี ยินดีร่วมมือปฏิบัติตามข้อแนะนำอย่างพร้อมเพรียง

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบถึงความตื่นตัวของประชาชนในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 รวมทั้งได้เห็นบทบาทของพระสงฆ์ที่ให้ความช่วยเหลือประชาชน ซึ่งสามารถแยกออกเป็นรายด้านดังนี้

1. บทบาทของพระสงฆ์ ผู้วิจัยได้จำแนกบทบาทของพระสงฆ์ออกเป็น 1) ด้านนโยบายของรัฐบาล ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น เทศบาล ออมัย มาให้ความรู้แก่ประชาชน พร้อมทั้งพ่นหรือฉีดยาเพื่อฆ่าเชื้อในบริเวณวัด และชุมชนใกล้เคียงเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ออกระเบียบข้อบังคับและขอความร่วมมือจากบุคลากรภายในวัดให้เว้นระยะห่าง ล้างมือ สวมแมส พร้อมทั้งใช้ช้อนกลางในเวลารับประทานอาหารหรือฉันทัดอาหาร ขอความร่วมมือประชาชน ให้เข้าออกวัดตามเวลาที่วัดกำหนด 2) ด้านนโยบายคณะสงฆ์ มีการร่วมมือกับภาคเอกชนในการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ เช่น การมอบสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภค เป็นต้น และใช้บริเวณพื้นที่ของวัดมาใช้ประโยชน์ เช่น ปลูกพืชผักสวนครัว บางวัดก็ปลูกผักกรูด มะนาว ข่า พริก ตะไคร้ ใบกระเพรา มะละกอ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และ 3) ด้านจิตอาสาและพัฒนา พระสงฆ์ มีบทบาทในด้านจิตอาสาเพื่อประชาชนมากขึ้น เพราะงานด้านจิตอาสามีความสอดคล้องกับผลงานของพระสงฆ์ นั่นก็คืองานสาธารณสงเคราะห์ โดยพระสงฆ์ได้มีการออกเยี่ยมประชาชนพร้อมทั้งให้กำลังใจ เช่น การออกเยี่ยมผู้สูงอายุ และผู้ป่วยติดเตียง โดยมีแนวคิดที่ว่า “พระไม่ทิ้งโยม โยมไม่ทิ้งวัด” ซึ่งกิจกรรมจิตอาสาดังกล่าวมีการดำเนินการมาก่อนที่จะเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และก็ยังดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง

2. การให้ความช่วยเหลือประชาชน 1) ด้านเศรษฐกิจ พระสงฆ์มีการให้ความรู้แก่ประชาชน โดยสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในจังหวัดระยอง เช่น บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัทดาว บริษัท เอสซีจี บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด เพื่อส่งวิทยากรมาให้ความรู้ทางด้านการพัฒนาอาชีพเสริมให้ประชาชน และใช้บริเวณพื้นที่ของวัดปลูกพืชผัก สวนครัว เช่น วัดทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้ใช้พื้นที่ของวัดในการปลูกพืชผักสวนครัว โดยใช้ชื่อว่า “พุทธเกษตร” เช่น พริก มะเขือ ถั่ว ข่า ตะไคร้ เป็นต้น 2) ด้านสุขภาพ พระสงฆ์ได้มีการดำเนินการเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านการบริจาคทรัพย์แก่โรงพยาบาลเพื่อเป็นเครื่องมือทางการแพทย์ในการดูแลสุขภาพของประชาชน มีการจัดพื้นที่โดยเว้นระยะห่างในการทำกิจกรรมต่างๆ ทางด้านศาสนาภายในวัด จัดหาเครื่องมือ, วัสดุ อุปกรณ์ หรือเวชภัณฑ์ เพื่อใช้ในการควบคุมโรคโดยการร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการให้ความช่วยเหลือประชาชนทางด้านสุขภาพ เช่น ตูยา เป็นต้น และ 3) ด้านสังคม พระสงฆ์มีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบของโรคโควิด 19 พร้อมทั้งสร้างภาคีเครือข่าย ได้แก่ วัด ชุมชน บ้าน โรงเรียน หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน เข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือ แสดงให้เห็นว่าประชาชนและพระสงฆ์ต่างไม่ยอมทอดทิ้งกัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษายืนยันเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์กับการช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในจังหวัดระยอง” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) หน่วยงานภาครัฐ เช่น สาธารณสุขจังหวัด ควรร่วมมือกับพระสงฆ์ในการให้ความรู้แก่พระสงฆ์ เพื่อให้พระสงฆ์หรือพระสงฆ์จะได้นำความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อไปถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) พระสงฆ์ในจังหวัดระยอง ควรจัดตั้งเป็นกองทุน เพื่อช่วยเหลือประชาชนได้อย่างทั่วถึง โดยที่ตนเองไม่ต้องลำบากหรือได้รับผลกระทบ โดยใช้รูปแบบของคณะสงฆ์อำเภอแกลง จังหวัดระยอง เป็นต้นแบบในการช่วยเหลือประชาชนอย่างยั่งยืน

3) พระสงฆ์ควรมีการสร้างภาคีเครือข่ายในการช่วยเหลือประชาชน โดยใช้รูปแบบของพระครูสังฆวิสุทธิคุณ,ดร. โดยทำภาคีเครือข่ายระหว่างวัด บ้าน หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อสร้างความยั่งยืนในการช่วยเหลือประชาชน

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาหลักพุทธธรรมกับการดำเนินชีวิตในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

2) ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานโดยใช้ระบบออนไลน์ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัล

3) ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้ทำวิจัย ควรทำวิจัยโดยเน้นในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงสมณะเพศของพระภิกษุ สามเณร ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19

เอกสารอ้างอิง

กองเลขานุการเจ้าคณะอำเภอเมือง จังหวัดระยอง, เอกสารประกอบการประชุมพระสงฆ์. (ระยอง : (เอกสาร), 2563.

จตุรงค์ เสวตานนท์. Memory CD8 T cell response to dengue virus infection and its cross-reactivity among flaviviruses. ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ข้อมูลวันที่ 12 พฤษภาคม 2563, สืบค้นจาก www.si.mahidol.ac.th.

ประทีป ธนกิจเจริญ, สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.nationalhealth.or.th>
ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ข้อมูลวันที่ 12 พฤษภาคม 2563, สืบค้นจาก www.si.mahidol.ac.th > microbiologyTH_index-1.

สยามรัฐ, 3 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ‘ต้นกำเนิด’ ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่, กรุงเทพมหานคร: วารสารประจำวันจันทร์ที่ 11 พฤษภาคม พุทธศักราช 2563.

ธานี ชัยวัฒน์ และคณะ, งานวิจัยเผยแพร่ Behavioral Insights ของครัวเรือนไทยภายใต้สถานการณ์ COVID-19, คณะเศรษฐศาสตร์ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) เผยแพร่ เมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ.2563 สืบค้นเมื่อวันที่ 13 เมษายน 2563 จาก <https://businesstoday.co/covid-19>

Ji W, Wang W, Zhao X, Zai J, Li X. Homologous recombination within the spike glycoprotein of the newly identified coronavirus may boost cross-species transmission from snake to human. J Med Virol 2020; <https://doi.org/10.1002/jmv>.